

Kirsi Pohjolainen

13.1.2020

1 (3)

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 Valtioneuvosto

Viite: lausuntokierros, STM066:00/2019 luonnos hallituksen esitykseksi laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä

Tapaturmavakuutuskeskus (TVK) on työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen lakisääteinen keskusyhteisö, joka toimii työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) mukaisen vakuutuksen toimeenpanon ja kehittämisen yhteiselimenä. TVK haluaa tuoda sosiaali- ja terveysministeriön tietoon seuraavaa liittyen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköistä käsittelyä koskevaan lainsäädäntöön.

TVK:n mielestä on hyvä asia, että lainsäädäntöä terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä tarkistetaan ottaen huomioon yhteiskunnan ja muun toimintaympäristön kehitys.

TVK pitää ensiarvoisen tärkeänä sitä, että ehdotetun lain 21 § mahdollistaa erilaisten terveystietojen sähköisen välittämisen hoitosektorilta myös lakisääteisiin henkilövakuutuksiin. Tietojen sähköinen saaminen tulisi olla mahdollista sekä silloin, kun tiedon tuottajalla eli hoitosektorilla on oma-aloitteinen velvollisuus toimittaa tietoja vakuutuslaitoksille että silloin, kun tietojen toimittaminen perustuu vakuutuslaitoksen lakiin perustuvaan tietojen saamista koskevaan pyyntöön. Lisäksi tulisi olla mahdollista saada myös käyntimerkintöjä, ei vain vakuutuslaitosta varten laadittuja lausuntoja.

Lain 21 §:n luonnoksen sanamuodon mukaan asiakastietojen välittäminen sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolelle olisi mahdollista toimijalle, jota varten asiakirja on laadittu ja jolla on lakiin perustuva oikeus saada se. Pykälän perustelujen mukaan myös muuta tarkoitusta varten laadittu asiakirja voidaan toimittaa esim. työeläkelaitokselle sen lakiin perustuvan tiedonsaantioikeuden nojalla. TVK:n näkemyksen mukaan pykälän sanamuotoa ja sen perusteluja tulee vielä tarkistaa. Pykälää on mahdollista tulkita tiukemmin kuin sen perusteluissa on kerrottu. Perusteluissa voisi myös mainita työeläkevakuutuksen ohella esimerkiksi myös työtapaturma- ja liikennevakuutukset lakisääteisinä henkilövakuutuksina ja niiden lainsäädäntöön perustuvat tiedonsaantioikeudet.

Työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen perusteella maksetaan korvauksia työntekijälle, jolle on sattunut työtapaturma tai joka on saanut ammattitaudin. Korvaukset ovat ensisijaisia muuhun sosiaaliturvaan nähden ja ovat mm. ansionmenetyks- ja sairaanhoitokulujen korvauksia. Työntekijälle maksettavien korvauksien lisäksi työtapaturmavakuutuksen perusteella maksetaan myös ns. täyskustannusmaksu työtapaturmapotilaalle hoitoa antaneelle julkisen sektorin hoitolaitokselle.

Vaikka työtapaturmavakuutuksen toimeenpano onkin lailla annettu vahinkovakuutusyhtiöiden hoidettavaksi, se on julkisen hallintotehtävän hoitamista virkavastuulla. Työtapa-

turma- ja ammattitautilaki sisältää yksityiskohtaisia säännöksiä mm. työtaturman ja ammattitaudin käsitteistä, korvauskäsittelystä että mm. terveydentilaa koskevien tietojen saamisesta ja antamisesta. Korvauskäsittelystä tarvitaan ensisijaisesti käyntimerkintöjä tehdyiltä lääkärikäynniltä. TyTAL:ia säädettäessä tavoitteena oli, että hoitolaitoksen ei tarvitse tehdä vakuutuslaitosta varten uutta dokumenttia, vaan käyntimerkinnät toimitetaan sellaisenaan. Tämä on käytännössä toiminut hyvin. Vakuutuslaitoksen harkinnan mukaan voidaan pyytää hoitosektoria laatimaan E-lääkärintlausunto, mutta tätä käytetään käytännössä enää harvoin.

Työtaturma- ja ammattitautilaki sisältää säännöksiä sekä korvausasiaa hoitavan vakuutuslaitoksen oikeudesta saada pyynnöstä työntekijää koskevia terveystietoja että hoitoa antaneen terveydenhuollon yksikön velvollisuudesta antaa tietoja oma-aloitteisesti vakuutuslaitokselle.

TyTAL 41 §, julkisella sektorilla annettu hoito, velvollisuus antaa tietoja oma-aloitteisesti: "Julkisen terveydenhuollon toimintayksikön on täyskustannusmaksun saamiseksi annettava salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä vakuutuslaitokselle tämän lain mukaisen korvausvastuun selvittämistä ja täyskustannusmaksun maksamista varten potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 12 §:ssä tarkoitetut välttämättömät tiedot hoitokäynneistä. Tiedot on annettava viipymättä vahingoittuneen hakeuduttua vahinkotapahtuman vuoksi hoitoon."

Lisäksi 2 momentin mukaan " Jos hoitoon hakeutumisen tai myöhemmän hoitokäynnin yhteydessä päätetään toimenpiteestä, josta laaditaan potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 4 a §:n mukainen suunnitelma tai josta muulla tavoin tehdään päätös, terveydenhuollon toimintayksikön on lähetettävä se vakuutuslaitokselle neljän arkipäivän kuluessa päivästä, jona potilasasiakirjamerkinnät on potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain nojalla annettujen säännösten mukaan tehtävä. Jos suunnitelmaa ei ole tehty, vakuutuslaitokselle on lähetettävä päätettyä hoitoa kuvaava lääkärintlausunto tai potilaskertomus."

TyTAL 44 §, yksityisellä sektorilla annettu hoito, velvollisuus antaa tietoja: "Ilman maksusitoumusta yksityisessä terveydenhuollossa annetusta hoidosta vahingoittuneelle aiheutuneet kustannukset korvataan, kun kyse on:

- 1) kiireellisestä sairaanhoidosta, jolla tarkoitetaan välittömän hoidon tarpeen arviointia ja hoitoa, jota ei voida siirtää ilman vamman tai sairauden olennaista pahentumista;
- 2) vastaanottokäynnistä ja sen yhteydessä tehdystä röntgentutkimuksesta, ultraäänitutkimuksesta tai muusta niihin rinnastettavasta vähäisestä tutkimus- ja hoitotoimenpiteestä, jonka kustannus on enintään 300 euroa.

Yksityisen terveydenhuollon palvelun antajan on annettava salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä vakuutuslaitokselle potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 12 §:ssä tarkoitetut tiedot 1 momentissa tarkoitetusta hoitokäynnistä."

TyTAL 252 §, vakuutuslaitoksen oikeus saada tietoja: "Vakuutuslaitoksella ja tämän lain mukaista vakuutus- tai korvausasiaa käsittelevällä muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada:... 3) lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettussa laissa tarkoitetulta ammattihenkilöltä, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetulta terveydenhuollon toimintayksiköltä, vahingoittuneen kuntoutusta toimeenpanevalta taholta ja muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä sekä sosiaalipalveluiden tuottajalta tai hoitolaitokselta pyynnöstä tämän laatima lausunto ja muut 1 kohdassa tarkoitettujen tehtävien toimeenpanemiseksi välttämättömät tiedot potilasasiakirjoista, terveydentilasta, työkyvystä, hoidosta ja kuntoutuksesta;

TyTAL 266 §, terveydentilatiedoista maksettavat korvaukset: "Vakuutuslaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada maksutta vahingoittuneen terveydentilaa koskevat tiedot, jotka sillä on tämän lain mukaan oikeus saada.

Vakuutuslaitoksella on oikeus saada terveydentilaa koskevat tiedot siinä muodossa kuin se on ne luovutuspyynnössään yksilöinyt. Tällöin tietojen luovuttajalla on oikeus saada 252 §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella luovuttamistaan tiedoista tietojen pyytäjältä kohtuullinen korvaus tietojen luovuttamisesta aiheutuneesta työstä ja kustannuksesta.

Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettulla ammattihenkilöllä on oikeus saada kohtuullinen palkkio 252 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetyn tietojenantovelvollisuuden perusteella antamastaan lausunnosta. Lausunto on annettava Tapaturmavakuutuskeskuksen hyväksymän kaavan mukaista lomaketta käyttäen. Jos lausunnon on antanut kunnan tai kuntayhtymän järjestämän terveydenhuollon palveluksessa oleva henkilö, palkkio maksetaan kunnalle tai kuntayhtymälle."

Kokonaisuutena TVK pitää ehdotettavaa lainsäädännön uudistusta kannatettavana, kunhan siinä otetaan riittävästi huomioon lakisääteisten vakuutusten tarpeet saada terveydentilatietoja sähköisessä muodossa hoitosektorilta. Tietojen sähköinen välitys on myös työtapa-turmassa vahingoittuneen työntekijän ja potilaan etu, kun korvauskäsittelyssä tarvittavat tiedot liikkuvat nopeasti ja tietoturvallisesti suojattuja kanavia pitkin hoitosektorilta asiaa käsittelevään vakuutuslaitokseen. Myös hoitolaitoksen oikeus täyskustannusmaksuun antamastaan sairaanhoidosta nopeutuu, kun maksun edellytyksenä olevat potilastiedot saadaan sujuvasti hoitolaitoksesta vakuutuslaitokseen.

TAPATURMAVAKUUTUSKESKUS

Janne Reini
toimitusjohtaja